

KORRALDUS

20.05.2026 nr DM-119437-38

Keava turbatootmisala keskkonnaloa nr Rapm-024 muutmine

1. OTSUS

Lähtudes Rapla Turvas OÜ (registrikood 14182536) 07.03.2022 esitatud ja 09.04.2025 täiendatud keskkonnaloa taotlusest, võttes aluseks veeseaduse, § 191 lg 1, § 187 p 6, maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 4, § 59 lg 2 p 4 ja haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 2, § 61 lg 1 otsustan:

1.1 Muuta Rapla Turvas OÜ-le (registrikood 14182536) Keava turbatootmisala keskkonnaluba nr Rapm-024 vastavalt taotlusele järgnevalt:

1.1.1 Liita keskkonnaloaga nr Rapm-024 vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/328688.

1.1.2 Pikendada keskkonnaluba nr Rapm-024 maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks 30 aasta võrra seega kuni 03.04.2059.

1.1.3 Viia olemasolevad mäeeraldise ploki piirid ja mahud kooskõlla tegelikkusega, laiendada mäeeraldise piiri plokkidele 9 aT ja 10 aT ning hõlmata keskkonnaloaga kogu ala, kus on reaalselt turvast kaevandatud.

1.1.4 Määrata keskkonnaloas nr Rapm-024 Keava turbatootmisalalt suublasse juhitud sademeveele lubatud saasteained ja saasteainete kogused (tabel V4), väljalaskme seirenõudes (tabel V7), meetmed, mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju nende täitmise tähtajad (tabel V16) ning nõuded teabe esitamiseks loa andjale (tabel V17).

1.1.5 Seada keskkonnaloale kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse alapeatükis 3.4. „Kõrvaltingimuste seadmine“ toodust.

1.2 Tunnistada kehtetuks vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/328688 alates korralduse jõustumisest.

1.3 Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisest Rapla Turvas OÜ-le.

2. ASJAOLUD

2.1 Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

Rapla Turvas OÜ (registrikood 14182536, aadress Rapla maakond, Rapla vald, Rapla linn, Tallinna mnt 22, 79512, edaspidi *ettevõte*) esitas Keskkonnaametile Keava turbatootmisala keskkonnaloa nr Rapm-024 muutmise taotluse (edaspidi *taotlus*). Esmataotlus on registreeritud

Keskkonnaotsuste Infosüsteemis KOTKAS (edaspidi ka *KOTKAS*) 07.03.2022 menetluse nr M-119437 juurde nõuetekohaselt korrigeeritud taotlus 09.04.2025.

Ettevõtte taotleb keskkonnaloa nr Rapm-024 muutmist, seoses kaevandamisõiguse tähtaja pikendamisega. Taotluse kohaselt soovitakse viia olemasolevad mäeeraldise ploki piirid ja mahud kooskõlla tegelikkusega, laiendada mäeeraldise piiri plokkidele 9 aT ja 10 aT ning hõlmata keskkonnaloaga kogu ala, kus on varasemalt reaalselt turvast kaevandatud.

Ettevõtte taotleb tähtajalist luba:

- maavara kaevandamiseks
- vee erikasutuseks.

Lisaks soovitakse vee erikasutuseks väljastatud keskkonnaluba nr L.VV/328688 liita maavara kaevandamise keskkonnaloaga nr Rapm-024. Vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/328688 on väljastatud sademevee suublasse juhtimiseks. Keskkonnaluba on kohustuslik kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt (veeseadus § 187 p 6).

Taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa lõunaosad kattuvad kuni 10 km² valgalaga Keava peakraaviga (Eesti looduse infosüsteemi kood (edaspidi EELIS kood) VEE1110500). Nimetatud peakraavile on antud vee erikasutusluba nr L.VV/328688 kaevandusvee juhtimiseks. Veeseaduse § 3 lõike 4 kohaselt ei peeta veekoguks kraavi, mille kaudu juhitakse kaevandusvett veekogusse, mistõttu ümberhinnatavate plokkide alal oleval kraavil ei ole veekaitsevööndit.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa lääneosa jääb riigitee nr 20120 Keava – Hõreda äärmise sõiduraja välimisest servast ~6 m kaugusele.

Mäeeraldisest 10 km raadiusesse jääb must-toonekure elupaik (KLO9128753), 5 km raadiusesse kaljukotka elupaik (KLO9128619) ning 1 km raadiusesse tedre elupaik (KLO9124761) ja Natura 2000 elupaigad 7110* ja 7140.

Mäeeraldise 500 m laiusel puhvril on inventeeritud 19 kaitsealuse liigi kasvukohad ja elupaigad ning Natura 2000 elupaigatüübid 3160, 7110*, 7120, 7140, 9010*, 9080*, 91D0*.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa kattub Kõnnumaa maastikukaitsealaga (EELIS kood KLO1000505), taotletaval mäeeraldisel kattumist maastikukaitsealaga ei ole.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa on moodustatud selliselt, et teenindusmaa ei kattuks *Aquila chrysaetos* (kaljukotkas; EELIS kood KLO9128619) elupaigaga.

Mäeeraldise teenindusmaa piirides kultuurimälestisi ei ole, kuid juhuslike leidude korral tuleb teavitada kohe Muinsuskaitseametit.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjale vastavust maapõueseaduses (edaspidi MaaPS), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (edaspidi KeÜS), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekooseis” sätestatud nõutele ning pidas

andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

04.03.2022 on tasutud riigilõiv 816 EUR, kuna taotletakse nii maapõue kui ka veeosa loa muutmist.

Kaevandamisloa muutmistaotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa- ja Ruumiamet, endine Maa-amet 10.03.2022 kiri nr 9-3/22/3884-2 ja 17.11.2023 nr 9-3/22/3884-4 ning Eesti Geoloogiateenistus 24.04.2025 nr 13-1/25-696).

2.2 Kehtivad keskkonnakaitseload

Ettevõttele on antud kaevandamisluba nr Rapm-024 ning veeluba nr L.VV/328688. Keskkonnaamet annab ühe keskkonnaloa, kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud (keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 41 lõige 1 ja 4). Vee erikasutusloa nr L.VV/328688 kaevandamisloaga nr Rapm-024 liitmisel kaotab vee erikasutusluba nr L.VV/328688 kehtivuse.

2.3 Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaamet kontrollis keskkonnaloa taotluse vastavust keskkonnaseadustiku üldosa seadusele maapõueseadusele, veeseadusele (edaspidi VeeS) ja keskkonnaministri 28.10.2019 vastu võetud määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ nõuetele. Keskkonnaamet küsis taotluse kohta lisateavet 13.06.2022, milles palus täiendada seletuskirja ja loa vormi ning pidas vajalikuks eksperthinnangu tellimist, milles selgitatakse välja kraavide süvendamisest avalduv mõju ja selle ulatus Natura ala kaitse-eesmärgiks olevale rabakooslusele, kuna turbatootmiseks kraavide süvendamine põhjustab Natura alalt vee suuremat äravoolu. Keava tootmisalade kuivendusmõju eksperthinnang on registreeritud KOTKASs 26.06.2023 dokumendina nr DM-119437-4. Keskkonnaamet palus 12.10.2023 kirjaga nr DM-119437-5 täiendada taotluse seletuskirja. Parandustaotlus esitati 09.11.2023. Keskkonnaamet palus 29.11.2023 kirjaga nr DM-119437-10 selgitada, kuidas on saadud/arvutatud tootmisala suurus, kust tahked osakesed võivad väljaspoole kaitse piiri kanduda ning kuidas on saadud õhku paisatavate tahkete osakeste heitkogused. Taotleja pikendas korduvalt lisaandmete esitamise tähtaega ning Keskkonnaamet teavitas 29.11.2024 kirjaga nr DM-119437-19, et maapõueseaduse § 67 lõige 4 sätestab, et turba kaevandamise loa kehtivusaja pikendamise taotlusele tuleb lisada markseiderimõõdistuse dokumentatsioon ja jääkvaru arvutus, mis ei tohi olla tehtud varem kui kolm aastat enne loa kehtivusaja pikendamise taotluse esitamist ning palus esitada markseiderimõõdistuse aruanne ja parandatud taotlus hiljemalt 31.12.2024. Parandustaotlus esitati 09.04.2025.

KeÜS § 44 kohaselt vaadatakse keskkonnaloa taotlus läbi avatud menetluses, välja arvatud seadusega sätestatud juhul. KeÜS § 59 lg 4 kohaselt vaadatakse keskkonnaloa muutmise taotluse läbi keskkonnaloa andmiseks sätestatud korras va loa omaja andmete muutmisel või § 59 lg 5 sätestatud juhtudel kui muutmine ei mõjuta keskkonnariski suurust, keskkonnaloa

muutmisel ei toimu keskkonnamõju hindamist ning puudub muu oluline avalik huvi avatud menetluse läbiviimiseks või keskkonnaohu vältimiseks.

Tegemist on keskkonnaloa muutmisega, mis võib mõjutada keskkonnariski suurust. Lähtudes eeltoodust kohaldatakse keskkonnaloa muutmise menetlusele avatud menetluse sätteid.

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa muutmise taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa muutmise taotlus on 06.05.2025 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 06.05.2025 kirjaga nr DM-119437-24 keskkonnaloa muutmise taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ettepanekuid ei laekunud. Eraisik M.I. küsis teabenõude korras 06.07.2025 e-kirjaga materjale, mille kohta Keskkonnaamet vastas 28.07.2025 kirjas nr DM-119437-31, et antud dokumendid ei kuulu Keava turbatootmisala keskkonnaloa muutmiseks esitatavate dokumentide hulka ega menetlemisel aluseks olevate dokumentide hulka.

Loa andja teavitas 05.05.2025 ettevõtet taotluse menetlusse võtmisest ning küsis Kehtna Vallavalitsuselt arvamust nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 21) (registreeritud 05.05.2025 nr DM-119437-25). Kehtna Vallavalitsus esitas oma otsuse 19.06.2025 kirjaga (registreeritud KOTKAS-es 20.06.2025 numbriga DM-119437-27). Kirjas edastati Kehtna Vallavolikogu 18.06.2025 otsus nr 1-2/212 millega nõustuti loa muutmise taotlusega.

Muudetud keskkonnaloa eelnõu, keskkonnaloa muutmise otsuse eelnõu ja keskkonnamõju hindamise eelhindangu eelnõu saadeti 10.04.2026 kirjaga nr DM-119437-32 tutvumiseks ning arvamuse avaldamiseks. Loa omajal ja kohalikul omavalitsusel ei olnud ettepanekuid/arvamusi.

Keskkonnaamet avalikustas KeÜS § 47 lg 6 alusel 10.04.2026 teate keskkonnaloa muutmise eelnõu ja keskkonnaloa muutmise korralduse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Avalikustamisest tulenevaid vastuväiteid keskkonnaloa eelnõu osas laekus, vt pt 3.5.

Keskkonnaamet teeb muudetud keskkonnaloa teatavaks tulenevalt KeÜS § 58 lg-st 3 teate

avaldamisega väljaandes Ametlikud Teadaanded.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 3 lg 1 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lg 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lg 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6¹ lg 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lg 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamiseks keskkonnaloa Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses.

KeHJS § 6 lg 2¹ on sätestatud kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–34¹ nimetatud tegevust või käitist muudetakse või ehitist laiendatakse, peab otsustaja andma eelhinnangu selle kohta, kas kavandataval tegevusel on oluline keskkonnamõju.

Antud juhul liigitub olemasoleva loa tähtaja muutmine ehk pikendamine „tegevuse või käitise muutmise“ alla.

KeHJS § 11 lg 2³ järgi KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhinnangust ja asjaomase asutuse seisukohast KeHJS § 11 lg 4 kohaselt, kui kavandatava tegevuse KMH algatamise või algatamata jätmise otsus tehakse KeHJS § 6 lg 2 või 2¹ alusel, lisatakse otsusele eelhinnang.

KeHJS § 6¹ lõike 3 kohaselt annab Keskkonnaamet eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ja eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (määrus nr 31).

Keskkonnaamet jättis Keava maardla Keava turbatootmisala keskkonnaloa nr Rapm-024 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata 04.05.2026 kirjaga nr DM-119437-33.

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik alljärgnevatel põhjustel:

1. Kavandatav tegevus toimub juba pikka aega kuivendatud ja turbatootmiseks ette valmistatud Keava turbatootmisalal, millel turba kaevandamine on toimunud kehtiva

keskkonnaloa alusel. Loa muutmisega ei laiendata mäeeraldise ega teenindusmaa pindala ning loa muutmisega ei kaasne uute kaevandusalade kasutuselevõttu väljaspool senist tootmismaastikku. Taotletava mäeeraldise pindala on 112,2 ha ja teenindusmaa pindala 142,24 ha.

2. Tegevuse maht ja iseloom on taotluses kirjeldatud piirides selgelt määratletud ning jääb senise tegevuse jätkuks. Keskkonnaluba taotletakse 30 aastaks maksimaalse aastase kaevandamise mahuga 10 tuh t, sh taotletakse maavara arvestusplokkide 9 aT ja 10 aT hõlmamist.
3. Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele ebasoodne mõju on taotluses kirjeldatud tegevuse ulatuses välistatud, kuna loa muutmise sisuks olev kraavide hooldus ja seletuskirjas kirjeldatud vähene süvendamine ei tekita eksperdi hinnangul täiendavat ebasoodsat mõju Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärkidele. Kui tulevikus tekib vajadus teha täiendavaid või teistsuguse ulatusega töid, mida taotluses ei ole kirjeldatud, tuleb sellised tegevused eraldi hinnata, sh Natura osas. Ehk eksperthinnangu kohaselt ei tekita seletuskirjas kirjeldatud vähene süvendamine täiendavat ebasoodsat mõju Kõnnumaa loodusala kaitse eesmärkidele, seega ebasoodne mõju Natura 2000 alale on välistatud kavandatava tegevuse kirjeldatud mahus.
4. Pinna- ja põhjavee osas on peamine mõju seotud kuivendusvee ärajuhtimisega olemasoleva kuivendusvõrgu kaudu ning vee kvaliteediga väljalaskudes, mitte veevõtuga. Taotlusmaterjalides on esitatud väljalaskude prognoositud vooluhulgad ja sademevee prognoositavad saasteainete sisaldused ning tegevus toimub juba kujunenud kuivendusrežiimis. Sellest tulenevalt on eeldatav mõju suublatele valdavalt lokaalne ja kontrollitav loatingimuste ning seire kaudu.
5. Müra mõju ei ole eeldatavalt oluline, kuna lähimad majapidamised paiknevad tootmisalast vähemalt ligikaudu 0,4–0,8 km kaugusel ning müra tekib peamiselt hooajaliselt ja konkreetsete tööoperatsioonide käigus. KMH materjalides on hinnatud, et sellised vahemaad on piisavad, et tavapärased häiringud elamuteni olulisel määral ei ulatuks.
6. Tolmu ja välisõhu mõju on valdavalt hooajaline ja episoodiline ning seondub tootmise, laadimise ja transpordiga. KMH käsitleb, et tolmu teke sõltub ilmastikust ning täiendava kuivendamise käigus on tolmu teke väiksem kui turba kaevandamise protsessis, mistõttu on mõju ulatus ja tugevus üldjuhul lokaalne ning häiring on põhimõtteliselt pöörduv tootmise peatumisel ja ilmaolude muutumisel.
7. Koosmõju muude tegevustega on vähetõenäoline või vähene. KMH aruande ptk 4.7 järeldab, et Keava turbatootmisala ja ca 450 m põhja pool paikneva Raja kruusakarjääri kumulatiivne mõju Vigala jõe puudub, sest Raja kruusakarjääris ei toimu kuivendusvete ärajuhtimist jõkke. Samuti ei ole tõenäoline müra ja tolmu koosmõju ning turbatootmisala tegevuse jätkumine ei eelda liikluskooormuse kasvu, vaid säilib senine olukord.
8. Keskkonnaavariide risk on olemas, kuid see on tavapärane ja juhitav töökorralduse ning avariivalmiduse kaudu. KMH rõhutab vajadust vältida lekkeid, teha hooldus- ja remonditöid selleks ettenähtud platsil ning likvideerida avariilekked kiiresti, et vältida reostuse kandumist kuivenduskraavide kaudu veekogudesse.

3.2. Kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetav keskkonnaluba nr Rapm-024 annab selle omanikule õiguse alljärgnevalt:

- maavara kaevandamiseks
- vee erikasutuseks.

KeÜS § 41 lg 4 sätestab, et kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud, antakse nendeks tegevusteks üks keskkonnaluba.

3.2.1. Maavara kaevandamine

Käesolevaga muudetakse Rapla Turvas OÜ-le antud Keava turbatootmisala keskkonnaluba nr Rapm-024. Keava turbatootmisala keskkonnaluba pikendatakse 30 aasta võrra, viiakse olemasolevad mäeeraldise ploki piirid ja mahud kooskõlla tegelikkusega, laiendatakse mäeeraldise piiri plokkidele 9 aT ja 10 aT ning hõlmatakse keskkonnalooga kogu ala, kus on reaalselt turvast kaevandatud.

Keskkonnaloa nr Rapm-024 alusel (luba kehtiv kuni 03.04.2029) kaevandab Rapla Turvas OÜ Keava maardlal Keava turbatootmisala mäeeraldisel, mille taotletav pindala on 112,2 ha ning teenindusmaa pindala on 142,24 ha vähe- ja hästilagunenud turvast maavara plokkides 1 aT, 2 aT, 3 aT, 4 aT, 9 aT ja 10 aT maksimaalse aastase kaevandamise mahuga 10 tuh t.

Taotletava maavara kasutusotstarbeks on põllumajandus ja kütteturvas. Kaevandatud maa kasutamise otstarve on taastuv soo.

Maakatastriseaduse § 182 lg 4 sätestab, et katastriüksusele, millele on välja antud maavara kaevandamise luba, määratakse kaevandamisloast tulenev mäetööstusmaa või turbatööstusmaa sihtotstarve.

Nõuded maavara kaevandamisele

Loa andja kandis keskkonnaloa kõrvaltingimuste tabelisse keskkonnamõju hindamise eelhinnangu punktis 3.3.5. toodud keskkonnameetmed.

3.2.2. Vee erikasutus

3.2.2.1. Lubatav tegevus

Korralduse otsustava osa punkt 1.2 annab õiguse turbatööstusmaalt sademevee suublasse juhtimiseks (VeeS § 187 p 6).

3.2.2.2. Nõuded sademevee juhtimiseks suublasse

VeeS § 2 lg 2 koostoimes keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1 on vee erikasutuse aluseks keskkonnaluba.

Veeluba on kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse jäätmekäitlusmaalt, tööstuse territooriumilt, sadamaehitiste maalt, turbatööstusmaalt ja muudest kohtadest, kus on saastatuse

risk või oht veekogu seisundile (VeeS § 187 p 6). Ettevõtte juhib turbatööstusmaalt sademevett suublasse Rapla maakonnas Kehtna vallas Linnaaluste külas Keava turbatootmisala kinnistult (registriosa nr 1181537, katastritunnus 29202:003:0550). Ettevõttele on väljastatud 30.01.2017 vee erikasutuseks keskkonnaluba Keskkonnaameti Lääne regiooni juhataja korraldusega nr 13/17/231 „Vee erikasutusloa andmine“.

Keava turbatootmisala kuivendusveed juhitakse tootmisala põhjaosast kahe väljalaskmega (RA110 ja RA111) Raja kraav (EELIS kood VEE1110415) ja Turbakraav (EELIS kood VEE1110413). Tootmisala lõunaosast juhitakse kuivendusveed ühe väljalaskme (RA109) kaudu Samblakraav (EELIS kood VEE1110501).

VeeS § 18 lg 2 kohaselt ei peeta heitveeks sademevett, kaevandusvett, karjäärivett, jahutusvett, maaparandussüsteemis voolavat vett ega vesiviljeluses ja hüdroenergia tootmises kasutatavat vett.

VeeS § 130 lg 2 (jõustus 01.10.2019) alusel kehtestatud keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*) § 7 lg 7 kohaselt on sademeveele kohustuslik loaga määrata vähemalt heljumi- ja naftasaaduste sisalduse ning biokeemilise hapnikutarbe piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse nr 61 lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sademevee päritolu ja riskihinnangu põhjal. Turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele on kohustuslik loaga määrata lisaks § 7 lõikes 7 nimetatule ka üldlämmastiku ja üldfosfori sisalduse piirväärtused koos vastava seirekohustusega.

Suublasse juhitav sademevesi peab vastama määruse nr 61 lisas 1 toodud piirväärtustele (VeeS § 129 lg 4). Sademeveekanalisisatsioonist tohib sademeveelaskme kaudu suublasse juhtida sademevett, mille saastenäitajad ei ületa määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000–9999 inimekvivalenti (edaspidi *ie*), välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l (määrus nr 61 § 7 lg 1).

Määruse nr 61 kohaselt kohalduvad turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele § 7 lg 1 nimetatud piirväärtused (BHT₇ – 15 mg/l, Püld – 1 mg/l, Nüld – 45 mg/l).

Keava turbatootmisalalt ärajuhitavas sademevees mõõdetud näitajate väärtused ei ole ületanud (2019-2024) keskkonnaloaga kehtestatud saasteainete piirväärtuseid v. a ühel korral. Väljalaskmes 3 (RA111) seires ületas heljum 2022. aasta III kv keskkonnalooga seatud piirväärtust (71 mg/l). Seire protokollis on OÜ Inseneribüroo STEIGER andnud seisukoha, et kõrgeenenud heljumi sisalduse põhjuseks võib pidada sügisel tootmisperioodi lõpul toimunud kraavide korrastustöid. Kõrgeenenud heljumi sisaldused oli antud juhul ajutise iseloomuga. Väljalaskmetes esineb madalaid pH väärtusi aga pH madalad väärtused on looduslikes rabades tavapärased. Lisaks võib ajutiselt mõjutada pH tulemusi kraavivõrgustiku puhastus (OÜ Inseneribüroo STEIGER seire protokollid, registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis

KOTKAS seirekohustuste all).

Keskkonnaloa tabelist V4 soovitakse välja jätta pH ning jätta see tabelisse V7. Ettevõtte on esitanud selleks järgmise põhjenduse: soosetete vesi on looduslikult madala pH väärtusega, mistõttu sellele piirväärtuste kehtestamine ei ole asjakohane. Siiski, kuna turbatootmisalalt ärajuhitav vesi moodustub peamiselt sademeveest, siis selle pH on üldjuhul >6 . Madalamad pH väärtused võivad esineda madala veeseisu ajal (vihmavee osakaal väiksem tavapärasest) või vahetult pärast kraavide kaevamist/puhastamist. Keskkonnaamet nõustub eelnimetatud põhjendusega ja eemaldab tabelist V4 pH, kuid jätab selle tabelisse V7.

Turbatootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee aasta keskmised arvutuslikud kogused on järgmised - Samblakraavi juhitakse 39 000 m³/aastas, Raja kraavi juhitakse 137 000 m³/a ning Turbakraav 136 000 m³/aastas. Kuna turbatootmisalalt ärajuhitav vesi moodustub peamiselt sademete ja lume sulamise veest, siis sõltub aastaringne vee hulga kõikumine sademete hulgast ja ilmastikust.

Settetiikide asemel kasutatakse Keava turbatootmisalal heljumi väljasetitamiseks vastavalt rajatud lai kraave. Need on projekteeritud nii, et vee voolukiirus püsib madalana ning enne eesvoolu jõudmist läbib vesi piisavalt pika maa, et heljum jõuaks välja settida. KMH aruande leevendusmeetmete leevendusmeetmena on märgitud, et kraavide puhastustööde tegemiseks tuleb valida minimaalse vooluveehulgaga periood, mis annab kõige efektiivsema tulemuse. Ilmastikutingimuste arvestamine raskendab küll tööde planeerimist, kuid vähendab oluliselt turbaosakeste kannet eesvoolu.

Vee erikasutaja peab tagama vee juhtimisel suublasse loaga seatud piirmääradele vastavuse. Veeproovide mittevastavuse korral tuleb loa omajal kasutusele võtta asjakohased meetmed, tagamaks sademevee vastavuse loas kehtestatud piirmääradeni. Reostusnäitajate seire tulemuste mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemad nõuded ja/või täiendavad tingimused.

3.2.2.3. Proovivõtu- ja analüüsinõuded

Kui hinnatakse sademevee saasteainete sisaldust, määratakse suublasse juhitava kasutatud vee proovivõtu sagedus loaga (määrus nr 61 § 16 lg 1).

Proovivõtu sagedus ja koht sademevee korral saastenäitajate määramiseks täpsustatakse loas. Sademevee proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust (määrus nr 61 § 16 lg 5). Kuivendusvee väljalaskmete proovi võtmise sageduseks määratakse üks kord poolaastas, kui on turbatootmise aktiivne periood (II ja III kvartal).

Esinduslikke proove peab olema võimalik võtta suublasse juhitavast sademeveest (määrus nr 61 § 14 lg 2).

Proovi võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama VeeS § 236 lg 7 alusel kehtestatud proovivõtumeetoditele (määrus nr 61 § 14 lg 6).

Sademeveeproov tuleb võtta vooluhulgaga proportsionaalse või ajas keskmistatud proovina (määrus nr 61 § 14 lg 8). Loa omaja võetav sademevee omaseire proov võib olla punktproov, kui see on võetud 30 minuti jooksul pärast sademevee äravoolu algust (määruse nr 61 § 14 lg 9).

Keskkonnaloaga nõutav omaseire kuulub veeuuringu alla. Veeuuring VeeS tähenduses on vee, vee-elustiku, veekogu põhjasette, pinnase ja reoveesette ning naftasaaduste ja muude saastavate ainete proovi võtmine ja analüüsimine veeseisundi hindamise, saastatuse kindlakstegemise, veeloa taotluse ja selle lisade kontrollimise, veeloa omaja üle tehtava kontrollseire, keskkonnatasu arvutamise ning veeloga nõutava omaseire eesmärgil (VeeS § 236 lg 2).

Kui proove võetakse veeuuringu või joogiveeuuringu käigus, peab proovivõtja olema atesteeritud vastavas valdkonnas käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud korra kohaselt, kasutama veeuuringu või joogiveeuuringu eesmärgiga sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid ning järgima asjakohast mõõtemetoodikat (VeeS § 243 lg 1). Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad määrab ning proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogrammi, atesteerimise korra, atesteerimistunnistuse vormi ja atesteerimiskomisjoni töökorra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega „Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse vorm ja atesteerimiskomisjoni töökord“ (VeeS § 243 lg 5). Sademevee valdkond ei ole nimetatud määruses välja toodud. Valdkonnas, milles proovivõtjaid ei atesteerita, peab proovivõtja proovivõtul järgima asjaomase proovivõtuvaldkonna tunnustatud meetodit ja tagama, et saadud tulemuste jälgitavus on tõendatud (VeeS § 243 lg 2).

Sademevee seirearuanded tuleb esitada KOTKAS-s.

Kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et keskkonnaloaga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnoaht või oluline keskkonnoahäiring, võib Keskkonnaamet KeÜS § 59 lg 1 p 2 alusel algetada keskkonnoaloa muutmise menetluse, et seada täiendavaid tingimusi või piiranguid. Täiendavalt on Keskkonnaametil KeÜS § 62 lg 2 p 2 alusel õigus keskkonnoaluba kehtetuks tunnistada juhul, kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

3.2.2.4. Kaalutlus veemajanduskava rakendamiseks

Keava turbatootmisala kuivendusveed juhitakse tootmisala põhjaosast kahe väljalaskmega (RA110 ja RA111) Raja kraav (EELIS kood VEE1110415) ja Turbakraav (EELIS kood VEE1110413), mis suubuvad Raja kraavi (EELIS kood VEE1110415), mis suubub ca 760 m pärast Vigala jõkke (EELIS kood VEE1110400). Tootmisala lõunaosast juhitakse kuivendusveed ühe väljalaskme (RA109) kaudu Samblakraav (EELIS kood VEE1110501), mis suubub ca 250 m pärast Keava peakraavi (EELIS kood VEE1110500), mis suubub ca 4,8 km pärast Vigala jõkke (EELIS kood VEE1110400).

Vigala jõel on moodustatud keskkonnaministri 16.04.2020 määruse nr 19 " Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaalmere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused" (edaspidi *määrus nr 19*) lisas 1 kolm vooluveekogumit: Vigala lähtest Kuusiku jõeni (Vigala_1), Vigala Kuusiku jõest Velise jõeni (Vigala_2) ja Vigala Velise jõest suudmeni (Vigala_3). Keava turbatootmisala kuivendusveed juhitakse Vigala_1 vooluveekogumisse. Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“ (2022-2027) on kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (edaspidi *VMK*, <https://kliimaministeerium.ee/veemajanduskavad-2022-2027>). VMK kohaselt on Vigala_1 vooluveekogumi seisund hinnatud kesiseks. Veemajanduskomisjonile esitatud seletuskirja lisatabel Eesti pinnaveekogumite seisundi 2024. a vahehindangu kohta „Eesti veekogumite koondseisundi, ökoloogilise seisundi või ökoloogilise potentsiaali ja keemilise seisundi 2024.a. ajakohastatud hinnang“ kohaselt oli Vigala_1 (1110400_1) koondseisund 2024. aastal kesine(<https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo>). Ökoloogiline seisundi mittehea seisundi põhjuseks on kalastik. OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskuse poolt tehtud veeanalüüside põhjal vastas 2013. a. jõe vesi Vigala_1 veekogumis füüsikalis-keemiliste näitajate põhjal seisundiklassile väga hea.

Keava peakraavil, Turbakraavil ja Raja kraavil ei ole moodustatud vooluveekogumeid.

VeeS § 31 punkti 2 kohaselt tuleb vältida veeökosüsteemide, nendest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning parandada nende seisundit. VeeS § 32 lõike 1 kohaselt on pinnavee kaitse eesmärk pinnaveekogumite, sealhulgas tehisveekogumite, tugevasti muudetud veekogumite ning pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude, sealhulgas territoriaalmere, vähemalt hea seisund. VeeS § 129 lõike 5 ja määruse nr 61 § 10 lõike 1 kohaselt määratakse suubla seire keskkonnaloas.

Ettevõtte on teostanud Vigala jõel suubla seiret enne ja pärast raba kuivendusvee sissevoolu (Keava kuivendusvee väljalask 2 ja Keava kuivendusvee väljalask 3). Seire andmete põhjal (2019-2025) pole olulist mõju Vigala_1 vooluveekogumi veekvaliteedile märgata. Ettevõtte poolt teostatud suubla seiret andmete põhjal on märgata saasteainete kontsentratsioonide vähest tõusu, kuid muutused ei ole olnud suured ning püsivad.

Selleks et jälgida (ning vajadusel meetmeid rakendada), kuidas turbatööstusmaalt sademevee juhtimine vooluveekogumit mõjutab, tuleb jätkata suubla seiret Vigala jões, täpsemalt Vigala_1 vooluveekogumis, üleval ja allpool Keava turbatootmisala kuivendusvee sissevoolu. Seiret tuleb teostada kaks kord aastas. Üks kord tootmise maksimaalvõimsuse juures juunis või juulis ja üks kord tootmishooaja lõppedes sügisel. Seiret tuleb teostada kvaliteedinäitajate osas, mis on esitatud keskkonnaministri määruse nr 61 § 10 lõikes 3.

Keava kuivendusvee väljalaskmele 1 ei seata suublaseire kohustust, kuna kuivendusveesid ei juhita otse Vigala jõkke vaid läbi Samblakraav ja Keava peakraavi, suubub Vigala jõkke ca 5 km pärast, kuid enne seda suubub peakraavi arvukalt kuivenduskraave. KMH aruande kohaselt muutuvad leostuvate toitainete sisalduse näitajad eesvooluks olevatele pinnaveesüsteemidele

oluliseks siis, kui turbatootmisala pindala moodustab vaadeldava eesvoolu valgast rohkem kui 20%. Keava turbatootmisala mäeeraldise pindala (110,1 ha) moodustab Vigala jõe valgala pindalast (1577,2 km²) kõigest 0,007% ning Keava peakraavi valgala pindalast (4,2 km²) ~2,6%. Seega on turbatootmisala mõju Vigala jõe ja Keava peakraavile väike.

Juhul kui seire tulemuste põhjal selgub, et sademevee juhtimisega turbatööstusmaalt halveneb Vigala jõe seisund on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist (rajada lisaks settebasseinid), rangemate nõuete määramist ja suubla seire tingimuste muutmist. VeeS § 33 lõige 3 kohaselt tuleb pinnaveekogumiga hõlmamata veekogudes vältida prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete, teatavate muude saasteainete ja vesikonnaspetsiifiliste saasteainete piirväärtuste ületamist ning vee kasutamiseks ja elustiku kaitseks vajalike kvaliteedinäitajate halvenemist. Seega kui peaks täiendavate uuringute või seire käigus selguma, et sademevee juhtimisega turbatööstusmaalt halveneb Samblakraavi, Keava peakraavi, Turbakraavi või Raja kraavi seisund on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist (rajada lisaks settebasseinid) ja suubla seire tingimuste muutmist.

3.3. Loa muutmisest keeldumise aluste väljaselgitamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Keava turbatootmisala mäeeraldise, selle teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Turba kaevandamisega kaasnevad märkimisväärsed keskkonnahäiringud, mille vältimist tuleb MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 rakendamisel käsitleda riigi huvina. Selliseid häiringuid võib lubada üksnes tingimusel, et need on proportsionaalsed võrreldes kasuga, mida kaevandamisest saadakse. KeÜS § 52 lõike 1 punktist 7 tuleneva keeldumise aluse puhul ei tule hinnata ainult seda, kas kaevandataval turbal on kasutusosatarve, vaid ka seda, kas loodusvara kasutus pole ilmselt raiskav. Turba kaevandamisel ei kasutata turvast üksnes loodusvarana, vaid mõjutatakse ökosüsteemi tervikuna. Looduslikus seisundis raba pakub peale turbaga varustamise muid olulisi looduse hüvesid (n-ö ökosüsteemide teenuseid), nt puhta vee säilitamine ja süsiniku sidumine.

Keskkonnakaitseloa andmisel või muutmisel (sh pikendamisel) turba kaevandamiseks kaalutakse, mis võiks olla hinnanguliselt taotletava tegevusega kaasneda võiv kahju ökosüsteemide teenustele ning kas kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus kaevandatud turba kohta kaalub üles potentsiaalse kaevandamisega ökosüsteemidele tekitatava kahju. Vastav hinnang on toodud keskkonnamõju hindamise eelhindangus.

Keskkonnaameti hinnangul kaevandamisel saadav eeldatav lisandväärtus on suurem kui ökoloogiline kahju. Arvestades, et ala on juba kaevandamiseks avatud ning taotletavalt

mäeeraldiselt on varasemalt juba kaevandatud ning ala kuulub seisundiklassi 2, siis kaalutluse tulemusel leiti, et loodusvara kasutus on otstarbekas ja säästlik ning sellest kaalutlusest lähtuvalt loa muutmiseks keeldumise alust ei esine.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Kehtna Vallavalitsus nõustus loa andmisega. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

Keskkonnaameti 04.05.2026 kirjaga nr DM-119437-33 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Rapla Turvas OÜ ei ole seisuga 25.03.2026 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses. Keava turbatootmisala kinnistu (29202:003:0550) sihtotstarve on turbatööstusmaa 100%.

Järgnevalt on selgitatud kavandatud tegevusega kaasnevat mõju kliimale, kasutades analoogia Soosaare III turbatootmisala KMH aruannet ("Soosaare III turbatootmisala töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruanne", töö nr 23/4607, OÜ Inseneribüroo STEIGER), leitav KMH registrist numbriga [KMH00323](#).

Turbatootmisaladega seotud heited raporteeritakse rahvusvahelises kliimaaruandluses LULUCF sektori märgalade kategoorias. Tulenevalt LULUCFi määrusest (EL) 2018/841 on Euroopa Liit seadnud üldeesmärgi saavutada LULUCFi sektoris 2030. aastaks netosidumine 310 miljonit tonni CO₂ ekv ning Eesti riiklik eesmärk on LULUCF sektoris 2030. aastaks suurendada sidumist või vähendada heidet 434 kt CO₂ ekv võrra baasperioodi (2016–2018) keskmisega võrreldes.

Käesoleval juhul on tegu olemasoleva tegevuse jätkumisega, mille emissioonid (nii *on*-kui *offsite* emissioonid) sisalduvad juba olemasolevas kliimaaruandluses ja aastaste emissioonide suurenemist ei planeerita. Siiski moodustavad kavandatava tegevusega kaasnevad arvutuslikud kasvuhoonegaaside heited olulise osa nii turbasektori aastastest heidetest kui ka aastaks 2035 planeeritud Eesti kasvuhoonegaaside netoheite sihttasemest.

Peamiseks leevendusmeetmeks turbatootmisala puhul on oluline etapiviisiline turbatootmisala korrastamine väljakute ammendamise järgselt, mis vähendab ala *on-site* heidet. Arvutuslikku *off-site* heidet on võimalik vähendada vaid toodetavate turbakoguste vähendamisega. Kasvuhoonegaaside vähenemise prognooside tegemisel tuleb arvestada erinevate riskidega (sh majanduslikud, poliitilised), mis võivad kaasneda kliimaneutraalsuse poole liikumisega. Keava turbatootmisala töötamisele nagu ka kõikidele majandussektoritele tervikuna, võib edaspidi olla vajalik seada täiendavaid keskkonnatingimusi, mis tehnoloogianeutraalselt arvestavad kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgi sh ajalist mõõdet (nt kehtestades keskkonnalubadega summaarse lubatud kasvuhoonegaaside heitkoguse vastavalt riiklikele vahe-eesmärkidele).

Kasvuhoonegaaside heite piiramise kohustuse olulised küsimused peab parima kättesaadava teadusinfo ja Eesti rahvusvaheliste kohustuste põhjal otsustama seadusandja. Selleks on aegsasti vaja kehtestada realistlik ja õiguslikult siduv etapiviisiline ja sektoripõhine heitekoguste jaotuskava kliimaneutraalsuse saavutamiseks. Käesoleva korralduse koostamise ajaks ei ole turbatootmise sektorile kehtestatud sektoripõhist etapiviisilist heitkoguste vähendamise kava. Heitekoguste kontrollimise üldised kliimaeesmärgid ei sea arendustele piiranguid jäiga arvulise normina, sest niisuguste eesmärkide saavutamine ei sõltu vaid kavandatavast käitistest, vaid väga paljude tegevuste koosmõjust. Sektori- või käitispõhiste konkreetsete arvuliste normide määramine on poliitiliste valikute küsimus.

Eesti on ühinenud rahvusvaheliste lepetega, et vähendada KHG emissiooni ja muuta tootmine keskkonnasõbralikumaks. Eestis tegutsevate turbatootjate andmetel võib soodsatel ilmastikuoludel planeerida turba toodanguks ligikaudu 150 - 200 t hektari kohta aastas (ligikaudu 1000 m³ kaaluga 150 - 200 kg m³). Keava turbatootmisala kehtivas keskkonnaloas on maksimaalne aastane tootmismahut 10 tuhat t, mida piirab Rapla maakonna turba kaevandamise aastamäär (vastavalt Vabariigi Valitsuse 22.12.2016 määrusele nr 150 „Turba kaevandamise aastamäär ning kriitilise ja kasutatava varu suurus“). Kui ilmastikuolud seda võimaldavad, on maksimaalse mahu määras turvast tootes võimalik kiiremal maavaravaru ammendamise ja ala varem korrastada.

Keskkonnaameti seisukoht

21.07.2024 muudeti määrust nr 87 ja selle lisas 1 ja 2 olevatest nimekirjadest jäeti välja terve hulk turbaaladest. Määruse nr 87 muutmise eelnõu seletuskirja kohaselt piiratakse muudatuste tulemusena uute turba kaevandamislubade andmist ning on märgitud, et määruse muutmine aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja Eesti keskkonnanäesmärkide täitmisele.

Ökosüsteemide hindamise juhendis on LULUCF eesmärgi arvesse võetud kliimaregulatsiooni ökosüsteemiteenuse ehk mulla orgaanilise süsiniku varu väärtustamise kaudu. Kaalutluse põhimõte on, et mida kõrgema väärtusega on antud kohas kliimaregulatsiooni ökosüsteemiteenus st mida rohkem on turbasse orgaanilist süsinikku talletunud, seda suurem on ökosüsteemiteenustele kaevandamisega tekkiv kahju ning seda olulisem on antud kohas vältida loodusliku turbaala maakatte muutumist tugevalt inimõiguseks kaevandamisalaks. Kuna Keava maardla on inimtegevuse poolt juba tugevasti mõjutatud, on Keava turbatootmisalal turba tootmisega jätkamine põhjendatud nii kohaliku piirkonna sotsiaalmajandusliku arengu kui ka

maavara säästliku kasutamise seisukohast. Lisaks on juba kuivendatud ja kuivendusest mõjutatud turbaalade lõpuni kaevandamisega võimalik vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid, sest uusi turbaalasid ei avata - mida täielikumalt kasutatakse turbavarusid juba kasutusel olevatel aladel, seda vähem vajatakse turba tootmiseks uut pinda ja seda rohkem jääb soid looduslikku või looduslähedasse seisundisse.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigus tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõige 2 punkt 5 alusel märgitakse kaevandamisloa lahtrisse „Kõrvaltingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavaravarude ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ja kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks. Kaevandamisloaga reguleeritakse vaid mäeeraldises ja mäeeraldisel teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Keskkonnaamet seab Keava turbatootmisala keskkonnaloa nr Rapm-024 kõrvaltingimusteks keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuses toodud leevendavad keskkonnameetmed:

1. Kuna ületatakse keskkonnaministri 14.12.2016. a määrusega nr 67 kehtestatud tahkete osakeste künniskogust 1 t/a siis on õhusaasteloa taotlemine vajalik. Taotleja on kohustatud esitama õhu eriosa andmed (taotlema õhuluba) hiljemalt 1,5 aasta jooksul;
2. Keava turbatootmisalal kasutada heljumi väljasetitamiseks settetiikide asemel lai kraave, mis on kujundatud nii, et voolukiirus püsib madal ning vesi läbib enne eesvoolu jõudmist piisavalt pika maa, et heljum saaks settida;
3. Kraavide puhastus ja hooldus tuleb ajastada minimaalse vooluveehulgaga perioodile, sest see vähendab turbaosakeste kandumist eesvoolu;
4. Kuivendamise mõju soosetetes tuleb jälgida enne ja peale kraavide süvendamist. Selleks tuleb rajada mäeeraldisel lõunaossa piiriga risti kahest transektist koosnev seirevõrk, mis ulatub Kõnnumaa loodusale ja seal kaitstavasse elupaigatüüpidesse 7120 (rikutud kuid taastumisvõimelised rabad) ning 7110* (looduslikus seisundis rabad). Iga mõõteprofiil koosneb 8-st vaatluspunktist, 0 m (kogujakraavi veetase), 10 m, 50 m, 100 m, 150 m, 250 m ning 350 m kaugusele mäeeraldisel piirist (või kogujakraavist);
5. Veetasemete mõõtmisi tuleb teha vähemalt sagedusega 1 kord kuus perioodil, kui vesi ei ole torudes külmunud esimesel viiel tootmise aastal;
6. Pidevseire anduritega mõõtes on soovitatav sagedasem veetaseme registreerimine (näiteks kord-kaks päeva jooksul);
7. Veetasemete seiret tuleb alustada vähemalt aasta enne kraavide süvendustöid, tagamaks praeguse veetasemete seisundi fikseerimise;
8. Kui seire ei näita olulisi süvendamisjärgseid muutuseid soosetete veerežiimis, on võimalik teha seiret viiel järgneval aastal üle aasta;

9. Maapinna kõrgus tuleb fikseerida vähemalt kolmel korral aasta jooksul;
10. Kui veetase muutub jäädavalt rohkem kui 0,5 m, tuleb läbi viia uus vastav eksperthinnang, mille käigus seatakse arendajale täpsemad nõuded edasiseks leevendustööks (sobiva hüdrotoke rajamiseks, mille osas on erinevaid praktikas edukalt kasutatud võimalusi);
11. Lisaks soosetete veerežiimile on vajalik ka taimkatte seire teostamine, et teha kindlaks taimkattes kuivenduse mõjul ilmnevad muutused, mis mõjutavad ka kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide seisundit. Taimkatte seire punktid tuleb rajada seiretransektidele vaatluspostide ümber, moodustades 4 x 4 m ja 50 x 50 cm püsiruudud. Taimkatte seiret tuleb läbi viia liigi tasemel ning hinnata ka puistu kõrgust ruutudes. Taimkatte seiret tuleb teha üle aasta ja seiret peaks läbi viima turbaalade taimkatte spetsialist;
12. Ärajuhitava vee kvaliteedi seiret tuleks läbi viia kaks korda aastas tootmisperioodil (II ja III kvartal). Seirata tuleks biokeemilist hapnikutarvet (BHT7), heljumi, üldfosfori, ja üldlämmastiku ja naftasaadused (süsivesinikud C10 - C40) sisaldust turbatootmisalalt ärajuhitas vee. Kuna turbatootmisalal kasutatav tehnika on võimalik naftasaaduste reostusallikas, on vajalik kuivendusvees seirata ka naftasaaduste sisaldust. Kui seirega tuvastuvad piirtaset ületavad tasemed (eelkõige heljumi osas), siis tuleb väljavoolu kraavidele rajada settebasseinid;
13. Jätkata suubla seiret Vigala jões, üleval ja allpool Keava turbatootmisala kuivendusvee sissevoolu. Seiret tuleb teostada kaks kord aastas. Üks kord tootmise maksimaalvõimsuse juures juunis või juulis ja üks kord tootmishooaja lõppedes sügisel;
14. Samuti võib seire osutada vajalikuks mõne avarii korral (näiteks kütuse või määrdeainete leke). Kui mõni avarii peaks esinema, tuleb koheselt pärast reostuse kokku kogumist konsulteerida keskkonnaametnike või spetsialistidega, kes otsustavad, kas ja millist seiret on vaja teha;
15. Kraavi K-1 puhul täiendava süvenduse vajaduse ilmnemisel lõigus 15+50 - 18+23 on soovitatav jätta praegune piirikraav süvendamata ja süvendada kraaviks järgmine väljakukraav ning jätta viimane väljak tootmisest välja;
16. Kraavi K-2 lõpu täiendav süvendamine võib avaldada arvestatavat mõju. Seega kui tulevikus süvendamise vajadus peaks tekkima, tuleks süvendada pigem kogujast järgmist väljakukraavi ja jätta viimane väljak tootmisest välja;
17. Kraavide hooldus ja võimalik süvendamine tuleb ajastada perioodile augustist märtsini, et vältida pesitsusaegset häiringut ning vähendada maaspesitsevate lindude pesade hävimise riski;
18. Kui tööde käigus ilmneb vajadus teha tegevusi kaitsealal või selle vahetus kontaktvööndis, tuleb enne tööde alustamist selgitada tegevuse õiguslik alus ja vajadus kaitseala valitseja kaalutusotsuseks, lähtudes kaitse eeskirjast ja kehtivast õiguskorrast;
19. Tolmu tekke vähendamiseks tuleb rakendada töökorralduslikke ja tehnilisi meetmeid, sh tootmisväljakute ja teede niisutamine vajaduse korral, sõidukiiruste piiramine tootmisalal ning laadimisel tolmu tekke minimeerimine;
20. Toodangu väljaveol tuleb koormad katta katetega, et piirata tolmu levikut;
21. Tuleb korraldada tööd selliselt, et müra ei ületaks asjakohaseid normtasemeid lähimate elamute suunal;
22. Korduvate kaebuste või järelevalve käigus tuvastatud häiringute korral tuleb hinnata mürataset mõõtmiste või arvutustega ning vajaduse korral kohandada töörežiimi, tööaegu või tehnika kasutust, et häiring väheneks;

23. Tuleb tagada valmisolek tulekahju ja muude avariilukordade lahendamiseks, sh hoida töökorras tuletõrjетиigid ja tagada ligipääsetav teedevõrk;
24. Kütuste ja õlide käitlemisel tuleb rakendada meetmeid, mis väldivad pinnase ja põhjavee reostust, ning tagada absorbeerivate materjalide ja reostustõrjevahendite olemasolu avarii kiireks ohjamiseks;
25. Kaevandamise lõppemisel tuleb koostada ja ellu viia korrastusprojekt, milles tuleb käsitleda ala korrastamist soo taastamise suunal, sh kuivendusvõrgu sulgemist ja sobiva veerežiimi kujundamist;
26. Kui seire tulemuste põhjal ilmneb oluline mõju keskkonnale, tuleb eksperthinnangus anda soovitusel leevendusmeetmete rakendamiseks või turbatootmistehnoloogia muutmiseks;
27. Andmed seire kohta tuleb esitada keskkonnaloa andjale läbi keskkonnaotsuste süsteemi KOTKAS.

3.5. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keava turbatootmisala keskkonnaloa nr Rapm-024 muutmise taotluse avalikustamisel palus eraisik M.I. esitada andmed ja dokumendid, mis on vajalikud Keava turbatootmisala keskkonnaloa pikendamise taotluse (KOTKAS menetluse nr M-119437) täielikuks ja objektiivseks hindamiseks (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis 08.07.2025 numbriga DM-119437-28). Keskkonnaamet vastas pöördumisele 21.07.2025 kirjaga nr DM-119437-30.

Keskkonnaloa nr RAPM-024 muutmise otsuse ja eelnõude avalikustamise käigus esitas Transpordiamet 06.05.2026 kirjaga nr 7.1-7/26/7332-4, et maavara väljaveotee viiakse tolmuvaakatte alla vähemalt teekaitsevööndi ulatuses (30 m), sest vastavalt liikluseaduse § 72 Tee kasutamisele esitatavad nõuded, lg 1 on keelatud teed kahjustada ja risustada. Koheselt tuleb puhastada ka reostatud riigitee ning vältida edaspidi reostuse võimalikkust.

Keskkonnaamet edastas Transpordiamet seisukoha 07.05.2026 kirjaga nr DM-119437-36 taotlejale. Taotleja nõustus tingimusega (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis 12.05.2026 dokumendina nr DM-119437-37).

Keskkonnaamet seab Transpordiameti tingimuse keskkonnaloa kõrvaltingimuseks järgnevalt:

28. Et mitte kahjustada ja risustada riigiteed, tuleb Keava turbatootmisala väljaveotee viia tolmuvaakatte alla vähemalt teekaitsevööndi ulatuses (30 m). Reostatud riigitee tuleb koheselt puhastada.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima MaaPS, VeeS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: [Loa omaja meelespea | Keskkonnaamet](#).

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Geoloogilised läbilõiked
4. Korrastatud ala plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Kehtna Vallavalitsus, Maa- ja Ruumiamet, OÜ
Inseneribüroo STEIGER, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Transpordiamet

Moonika Aunpuu
vanemspetsialist
maapõuebüroo